

Aan : Projectteam Scherpenzeel / Barneveld Provincie Gelderland
Katinka Oldenburger / Dirk Louter/ Peter Droste

Wilma van der Werken, gemeentesecretaris Scherpenzeel
Erik van Steden

C.C. : College B en W Scherpenzeel
Commissaris van de Koning, John Berends
Gedeputeerde Jan Markink
College B en W Barneveld

Datum : 15 juli 2020

Van : Harry de Vries

.....

Nu GS het besluit tot opstart van de ARHI procedure inzake de gemeente Scherpenzeel heeft genomen en daarmee het “open overleg” van start is gegaan vind ik het belangrijk om, vanuit Scherpenzeels perspectief, met tevens oog voor het belang van Barneveld een aantal zaken met jullie te delen. Immers de periode van het “open overleg” beslaat “netto” ongeveer 4 maanden, waarin heel veel dient te gebeuren. Een aantal zaken staan vast (herindelingsscan, draagvlakpeiling of iets vergelijkbaars, mogelijk een “due diligence”), maar daarnaast verdient het proces een moderne, creatieve aanpak waarin uiteindelijk steeds meer sprake zal zijn van “co creatie” en dus het proces van 3 partijen wordt, waarin de inwoners van de gemeenten ook echt mee kunnen doen. In deze notitie wil ik **op persoonlijke titel** bespiegelingen graag weergeven voor de inwoners van Scherpenzeel, zodat we daarmee mogelijk ons voordeel kunnen doen. Het zijn bespiegelingen, suggesties, niet meer dan dat, maar ik heb een poging gedaan om zaken wat te ordenen richting het te voeren proces. Het is niet compleet en is niet meer dan opgetekend vanuit een constructief meedenken in een proces dat ingrijpend is en ook als zodanig door mensen ervaren wordt. Daar past zorgvuldigheid en aandacht voor mensen bij.

1. GS heeft “iets” uit te leggen aan Scherpenzeel.

Een groot deel van de bevolking van Scherpenzeel, alsmede de meerderheid van het college en de gemeenteraad, is of zal teleurgesteld, boos, ontstemd en gefrustreerd zijn over het besluit van GS. In de beleving van veel Scherpenzeelers gaat dit besluit in tegen “de stem van de meerderheid” van die bevolking. Gevoelens in de trant van “Arnhem beslist over ons”, “een eenzijdige machtsgreep” en “we worden niet gezien en serieus genomen” nemen de overhand.

Het gaat er dus om dat er een heldere uitleg wordt gegeven aan het besluit van GS en dat dit gedeeld wordt met de bevolking. Deze uitleg zou m.i. minimaal moeten bevatten de argumentatie van GS (in echt heldere taal) en ook “de handreiking” van GS dat de provincie, net als college, raad en inwoners, een partner van Scherpenzeel wil zijn om de kracht van het dorp te bewaren en waar mogelijk te versterken. Dit vanuit de filosofie van GS, zoals verwoord (maar m.i. nog onvoldoende over het voetlicht gebracht) “een sterk dorp in een sterke gemeente”.

Binnen deze verantwoording zou ook ruimte moeten zijn voor reactie, voor dialoog (immers de teleurstelling, boosheid en mogelijke frustratie moet “een uitlaatklep” krijgen). Voor mij is het essentieel dat deze gevoelens de ruimte krijgen en is dit essentieel voor het vervolg van het open overleg, dat we bestuurlijk in gezamenlijkheid de dialoog opstarten (zie punt 4) met het dorp en haar inwoners, inclusief de gemeenteraad.

2. **Scherpenzeel is een krachtig dorp met een trotse gemeenschap.**

Binnen Scherpenzeel heerst een algemeen gevoel van saamhorigheid. Er is een sterke sociale samenhang, mede op grond van een rijk en goed verenigingsleven, veel bereidheid om als vrijwilliger een bijdrage te leveren aan het sociaal – maatschappelijk leven. Kerken, verenigingen floreren mede door de inzet van deze vrijwilligers en betrokkenheid van de inwoners. Dat is een waarde die gekoesterd moet worden en dat kan ook.

Het uitgangspunt “sterk dorp in een sterke gemeente” verdient naast waardering ook een positie in het proces. In de actuele situatie is het een opgave om dit beeld in het open overleg een volwaardige plaats te geven. Gedacht kan worden aan de zgn. Bidbookmethode. Stel een zgn. Bidbook op, waarin je het dorp in zijn verscheidenheid naar voren laat komen. Het biedt ruimte aan datgene waar we in Scherpenzeel trots op zijn en het biedt ruimte aan datgene waar zorg over bestaat naar de toekomst toe. Immers, we willen de elementen van kracht die het dorp tot een sterk dorp maken behouden. In deze aanpak zit ook de zorg van heel veel inwoners, verwoord in “we raken de zeggenschap over onze voorzieningen in ons dorp kwijt”, terwijl dit niet zo is, dan wel niet zo hoeft te zijn. De Bidbook-methode versterkt de identiteit, brengt “sterkten” (voorzieningen) en “zwakten” (waar maken we ons grote zorgen om) in beeld en geeft daarmee “stem” aan het gevoel. (we worden gehoord, we worden serieus genomen). In andere gemeenten is een Bidbook tot stand gebracht door inwoners, bedrijven en verenigingen. Het wordt dan “iets” van de mensen uit Scherpenzeel en krijgt een plaats in het vervolg van het proces.

3. **De verbinding met Barneveld tot stand brengen**

In dit proces heeft Barneveld tot nu toe een standpunt gehuldigd waarin men zich, logischerwijs, afzijdig hield. Tot 14 juli was het een proces tussen de provincie en Scherpenzeel. In de besluitvorming van GS is Barneveld nu een deel van de door de provincie geschetste oplossingsrichting geworden en dat betekent dat er nu ook daadwerkelijk stevig geïnvesteerd zal moeten worden in de relatie met Barneveld. Dat geldt op meerdere niveaus, in eerste instantie zal dat plaats moeten vinden op politiek – bestuurlijk niveau (raad en college), maar gelijktijdig zal ook aan de verbinding van de organisaties gewerkt moeten worden. Richting samenleving zal ook aan beeldvorming gewerkt moeten worden. Wat betekent het om als sterk dorp een onderdeel te worden van een sterke gemeente? Hoe geven we objectieve informatie en hoe nemen we mogelijke vooroordelen weg? Hierin zullen we initiatieven moeten ontplooiën en vormen moeten vinden waar inwoners in kunnen participeren. Het is één van de aandachtspunten die in de dialoog met de samenleving tot stand moeten komen en waarbij betrokkenheid van inwoners vanuit beide gemeenten gewenst is. Met andere woorden: breng mensen bijeen op verschillende manieren, die ervaringen uitwisselen die het “onbekende” kunnen wegnemen.

4. **De dialoog met de inwoners**

Om echt draagvlak voor deze ingreep te verkrijgen zal veel energie besteed moeten worden aan de dialoog met inwoners, bedrijven en verenigingen. GS hebben dat bij de toelichting op het besluit ook toegezegd, ook is toegezegd daartoe moderne eigentijdse methoden te gebruiken. Van belang is vooral dat er daadwerkelijk geluisterd wordt, en na verwerking van hetgeen door mij onder “1” (de uitleg) is beschreven kan de opbouw beginnen.

Opbouw betekent in mijn ogen: creativiteit ruimte geven!

Nieuwe vormen die mogelijkheden en perspectief bieden aan het dorp. Binnen het tijdsbestek van de maximale 4 maanden open overleg betekent dit: veel energie “binnenbrengen” in kleine overzichtelijke groepen die aan de slag mogen gaan met hun dorp in een nieuwe situatie. Daarbij zou als het ware iets moeten / kunnen ontstaan van een veelheid aan ideeën (noem het de Scherpenzeelse broedplaats van ideeën of een werkatelier) waarin ruimte is voor vragen en ideeën, zoals bijvoorbeeld:

- Hoe gaan we met ons dorp om in een nieuwe situatie

- Welke dorps- of gemeenschapsdemocratie zou passen
- Welke mogelijkheden zijn er om “in te groeien”
- Laat 1000 bloemen bloeien
- De Scherpenzeelse coöperatie
- Betrek jongeren
- Benut nieuwe technologie
- Durf te denken, te dromen
- Noem goede voorbeelden uit den lande (Gemeente de Wolden, Ysselsteyn)

Kortom, maak het tot een echt interactief gebeuren. Haal “verhalenvertellers” in huis, begin iedere avond met een pakkend voorbeeld uit de praktijk (bij voorkeur inwoners uit dorpen die iets vertellen over hun aanpak). Maak gebruik van wat er is op het gebied van democratische vernieuwing (BiZa zoekt ook experimenten in deze ...dit is een kans om op deze wijze Scherpenzeel binnen Barneveld ook “een democratische proeftuin” te laten zijn) Ik pleit nadrukkelijk voor veel interactie met de samenleving en dit niet tot 1 of 2 info - avonden te beperken.

5. Start van het proces

De start van het proces is cruciaal. Er moet (zeker voor ons als Scherpenzeel) energie in het proces. Tot nog toe heeft de tegenstelling gedomineerd, nu het besluit is genomen moet er een draai gemaakt worden.

Organiseer **begin september een mini – conferentie voor een groep direct betrokkenen**, noem dit bijvoorbeeld “**de kopgroep**”een aantal bestuurders (niet teveel), medewerkers uit de 3 organisaties en maak daar een inspirerende bijeenkomst van.

Een bijeenkomst aan de hand van o.a. de volgende vragen :

- Er moet spirit in de groep komen (een echte inspirator) die ons ook kan helpen met :
- Wat is het beeld
- Wat moeten we doen
- Wie doen er mee en wie moeten we er echt nog bij hebben
- Wie pakt welke rol
- Hoe pakken we de zaken aan
- Hoe steunen we elkaar
- Welke mogelijkheden en middelen (financieel, technisch etc) hebben we
- En tal van andere vragen

Met deze notitie wil ik een kleine bijdrage leveren om het proces op gang te helpen. Tijd is in deze echt kostbaar, het proces kent nu (veel) mensen die zich teleurgesteld voelen. Het is een opdracht binnen dit proces en een uitdaging aan en met elkaar om de teleurstelling zoveel mogelijk om te krijgen richting positiviteit.

We moeten / mogen en willen het (hopelijk) met elkaar doen.

Harry de Vries

*Ik benadruk nogmaals dat ik deze notitie op persoonlijke titel heb geschreven en niet namens het college van B en W van Scherpenzeel. Als college zullen we ons nog beraden op ons standpunt.